

Landbruksdirektoratet

postmottak@landbruksdirektoratet.no

Stavanger, 19. januar 2021

Dette brevet sendes fra: Frivillige organisasjoner med i styret i Forum for natur og friluftsliv (FNF) Rogaland - *Stavanger og Haugesund turistforeninger, NJFF Rogaland, Norges speiderforbund Vesterlen krets, Rogaland KFUK-KFUM speidere, Norsk Ornitologisk Forening avd. Rogaland og Naturvernforbundet i Rogaland.*

Angående svar på klage på vedtak om dispensasjon til hogst i vernskog – Kvalbeinskogen i Hå kommune i Rogaland

Forum for natur og friluftsliv (FNF) Rogaland viser til brev fra Landbruksdirektoratet 10. desember 2020 der vi informeres om vedtak om at FNFs klage ikke tas til følge. Vi har merket oss at dette vedtaket ikke kan påklages, men vil med dette varsle om at det etter vår oppfatning er gjort klare feil i saksbehandlingen i denne saken både da den ble oversendt fra Hå kommune til fylkesmannen, i fylkesmannens behandling av saken og i landbruksdirektoratets behandling av klagesaken. Vi mener at de vedtak som er fattet må anses som ugyldige, jf. forvaltningslovens § 31 pkt. c, og vi akter derfor å sende saken over til sivilombudsmannen til vurdering. Før vi gjør det vil vi imidlertid be om en tilbakemelding på om enten direktoratet eller Landbruks- og matdepartementet på bakgrunn av denne henvendelsen vil vurdere saken på ny.

Bakgrunnen for vår anmodning er at virkningene for naturmangfold på ingen måte er tilstrekkelig vurdert i saksbehandlingen, og at vurderingen av om tiltaket vil omfattes av kravet om konsekvensutredning både er mangelfull og at konklusjonen etter vår vurdering er feil. Det aktuelle området er i gjeldende kommuneplan for Hå kommune avsatt som hensynsone bevaring naturmiljø, og dette er ikke vurdert verken av Hå kommune ved oversendelse av saken til fylkesmannen, av fylkesmannen eller av landbruksdirektoratet. Slik vi oppfatter dette, kan det ikke gi tillatelse til omdisponering av arealet uten at det behandles som en dispensasjonssak i forhold til kommuneplanen, jf. plan- og bygningslovens § 11-6, 2. og 3. ledd.

Det er utvilsomt at både oversendelsen av saken fra Hå kommune v/landbrukssjefen til fylkesmannen, og fylkesmannens behandling av saken som en dispensasjonssak i forhold til vernskog-bestemmelsene manglet vurderinger av natur- og miljøinteresser knyttet til

skogsområdet. Vi konstaterer at landbruksdirektoratet gir oss medhold i at fylkesmannen ikke tok hensyn til naturmangfoldlovens §§7-12 og vurderte naturverdiene og skogens økologiske funksjon godt nok i sitt opprinnelige vedtak. At fylkesmannen har forsøkt å rette opp i dette i sin oversendelse av klagen, er etter vår oppfatning ikke godt nok. Den vurdering fylkesmannen har gjort ved oversendelsen av klagen framstår som særdeles mangelfull, og at det henvises til drøfting av betydningen for gulspurv og svartrødstjert (den siste som åpenbart er observert der som en tilfeldig gjest) viser med all tydelighet at vurderingene er gjort på et sviktende grunnlag og uten innsikt i områdets økologiske betydning. Det er tidligere pekt på både i FNF Rogalands klage og informasjon som ble ettersendt fra Norsk Ornitologisk Forening (NOF) avdeling Rogaland, at området har et vesentlig større artsmangfold, og at skogens økologiske betydning for å skjerme de østlige delene av skogen er viktig. NOF avdeling Rogaland har etablert en fuglestasjon på området til Brusand camping like øst for Kvalbeinskogen. Der ble det i 2020 fanget og ringmerket 2683 nye fugler, og kontrollert 958 fugler som allerede var ringmerket, dvs. totalt 3641 fugler fordelt på 81 arter. Vi har også fått informasjon om at det tidligere har vært en hekkeplass for den rødlistede hubroen. Selv om hubroen ikke har vært registrert hekkende i området i de senere årene, har området derfor potensiale som hekkeplass for arten.

Det er også en klar svikt i saksbehandlingen at det verken ved oversendelse av saken fra Hå kommune til fylkesmannen, i fylkesmannens behandling av saken eller i forbindelse med klagebehandlingen er tatt hensyn til at det aktuelle området i gjeldende kommuneplan for Hå kommune for perioden 2014-2028 er avsatt som hensynsone bevaring av naturmiljø (H560) med henvisning til plan- og bygningslovens § 11-8. Avskoging for omlegging enten til innmarksbeite eller fulldyrka areal er ikke i samsvar med det arealformålet. Vi har forståelse for at landbruksdirektoratet ikke har sjekket dette opp nærmere så lenge det verken har vært opplyst fra kommunen eller sjekket av fylkesmannen, men det er etter vår oppfatning en klar saksbehandlingsfeil at dette ikke har blitt vurdert, og at det er gitt tillatelse uten at forholdet til kommuneplanens arealdel er hensyntatt.

Vi har i vår klage pekt på at det i denne saken burde foreligge en konsekvensutredning. Avskoging med sikte på omlegging til annen arealbruk er omfattet av forskrift om konsekvensutredning (KU), jf. forskriftens § 8, jf. vedlegg II pkt. 1 d (i). Vi er enige i direktoratets henvisning til at kravet om konsekvensutredning i utgangspunktet gjelder for tiltak som er vurdert i forhold til kriteriene listet opp i forskriftens § 10, men er uenige i konklusjonen om at avskogingen ikke kan få vesentlige virkninger. Vi mener området har betydning for truede arter, og at det derfor med henvisning til KU-forskriftens § 10 b ville være grunnlag for å sette krav om konsekvensutredning. Videre er det faktum at området i kommuneplanen er avsatt som hensynsone bevaring av naturmiljø i seg selv er tilstrekkelig grunnlag for å konkludere at søknaden om avskoging for omdisponering av arealet enten til innmarksbeite eller fulldyrket areal skulle vært ledsaget av en konsekvensutredning, jf. KU-forskriftens § 10 d.

Når direktoratet skriver at de er usikre på om tiltaket rammes av bestemmelsen («omlegging til annen arealbruk») da arealbruken fortsatt skal være LNF, innebærer det en klar erkjennelse om manglende regelverksforståelse. Så lenge det er usikkerhet mht. regelverksforståelsen, burde det i utgangspunktet ikke vært fattet et vedtak før dette var

nærmere avklart. Det er feil å hevde at arealbruken ikke endres siden det fortsatt skal være LNF. Når det gjøres en avskoging der formålet er at området skal omgjøres til innmarksbeite slik det i utgangspunktet ble sagt da det ble søkt om dispensasjon for hogst, eller fulldyrka areal slik tiltakshaver senere opplyste formålet med avskogingen å være, så er det helt klart en faktisk endring i arealbruken. I forhold til KU-forskriften gjelder spørsmålet om omlegging av annen arealbruk grunnleggende sett endring i forhold til den reelle arealbruken eller arealtilstanden, og ikke om endring i kategoriseringen i forhold til plan og bygningslovens arealkategorier. I dette konkrete tilfellet er det dessuten en omdisponering fra hensynsone bevaring naturmiljø (LNF-N) til landbruksformål.

Vi vil i denne sammenheng minne om at den norske KU-forskriften bygger på EU-direktivet om konsekvensutredning som Norge gjennom EØS-avtalen er forpliktet til å følge. I forhold til spørsmålet om KU-krav for tiltak på vedlegg II er det i en rekke domsavgjørelser i EU-domstolen slått fast at kriterier for å avgjøre om et tiltak er KU-pliktig ikke kan oppfattes uttømmende, og at det avgjørende er om et tiltak kan få vesentlige miljøeffekter (uavhengig av om det faller innenfor kriterier slik som dem listet i den norske KU-forskriftens § 10, eller størrelseskriterier gitt i vedleggene). Vi mener som sagt at det aktuelle arealet både på grunn av forekomsten av truede arter, og at det i kommuneplanen er avsatt som hensynsone bevaring naturmiljø, innebærer at kriteriene i § 10 i KU-forskriften er oppfylt. Selv om det ikke skulle vært tilfelle, skulle det vært gjort en konkret vurdering av om det aktuelle tiltaket ville utløse en KU-plikt, jf. KU-forskriftens § 12.

Videre til spørsmålet om avskogingen i dette tilfelle innebærer en omlegging til annen arealbruk. Vi mener som sagt at dette utvilsomt her er tilfelle, både siden det er snakk om en reell endring fra skog til enten innmarksbeite eller fulldyrka areal. Vi vil ellers henvise til at det i et dokument utgitt av EU-kommisjonen om fortolkninger av vedleggene i EU-direktivet om konsekvensutredninger (Interpretation of definitions of project categories of annex I and II of the EIA Directive, European Union, 2015, side 39) er slått fast at KU-kravet i forhold til avskoging gjelder for enhver endring i arealbruken. Teksten i EU-direktivets vedlegg II om avskoging er «Initial afforestation and deforestation for the purposes of conversion to another type of land use», og i dokumentet om fortolkning av definisjoner av prosjektkategorier står det at «'Conversion' refers to any conversion of land use». Vi mener på denne bakgrunn at det er utvilsomt at denne type avskoging der formålet er omlegging fra skog/skogbruk til jordbruk, enten det er beitemark, overflatedyrka areal eller fulldyrka areal, er omfattet av regelverket om konsekvensutredning.

FNF mener, som sagt innledningsvis, at det i denne saken er gjort så vesentlige feil i saksbehandlingen at vedtakene må anses som ugyldige. Vi mener at det er vesentlige naturverdier i området som vil påvirkes av avskoging og endring av arealbruken, og dette sammen med det faktum at området i kommuneplanen er avsatt som hensynsone bevaring naturmiljø, innebærer at det skulle ha vært gjennomført en konsekvensutredningsprosess før det ble fattet vedtak. Vi mener det er sannsynlig at det ville ha gjort at konklusjonen på søknad om avskoging ville ha blitt vurdert annerledes. Med mindre enten Landbruksdirektoratet eller Landbruks- og matdepartementet vil ta saken opp til ny vurdering, akter vi å sende saken over til sivilombudsmannen. Dette vil vi gjøre både fordi vi mener det aktuelle arealet har så vesentlige naturverdier at det bør bevares som et

naturområde slik det er forutsatt i kommuneplanen, og fordi det på mer generelt grunnlag er viktig å få en avklaring i forhold til krav om konsekvensutredning ved avskoging av arealer med sikte på omlegging til annen arealbruk. *Vi vil på denne bakgrunn og med henvisning til forvaltningslovens § 42 be om at vedtaket ikke iverksettes.*

Fylkesmannen ga vår klage oppsettende virkning, men grunneier hadde da allerede i all hast lagt en stor del av skogen flatt ved å brette ned trærne med gravemaskin, åpenbart fordi han hadde blitt tipset om at tillatelsen kunne bli påklaget. Vi mener likevel at det vil være formelt korrekt å be om at landbruksdirektoratets vedtak ikke iverksettes i påvente av en legalitetsvurdering av saksbehandlingen. Selv om skogen er lagt flatt, ligger trærne der fremdeles, og vi mener det må stilles krav om at det ryddes, at det må plantes trær til erstatning for det som er ødelagt med stedeagne treslag, og at det ikke kan aksepteres at arealet omgjøres til beite eller fulldyrka areal. Vi vil også følge dette opp overfor kommunen med henvisning til kommuneplanen. At grunneier allerede har lagt skogen flatt må ikke brukes som et argument for å tillate omdisponering av arealet fra hensynsone bevaring naturmiljø til beite eller fulldyrka areal. Det vil være å legalisere et ulovlig inngrep i etterkant.

Vi imøteser en snarlig avklaring av om landbruksdirektoratet vil gjøre en ny vurdering av klagesaken.

Med vennlig hilsen,
FNF Rogaland

Emily L. Halvorsen, koordinator

Kopi:

Hå kommune
Landbruks- og matdepartementet
Statsforvalteren i Rogaland
Rogaland fylkeskommune